

SELETUSKIRI

„Eesti tegevuskava avatud valitsemise partnerluses osalemisel 2018–2020“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Avatud valitsemise partnerlus (edaspidi AVP) on 2011. aastal käivitatud rahvusvaheline algatus hea riigivalitsemise edendamiseks maailmas, mille eesmärgiks on edendada võimu teostamist ausalt, läbipaistvalt ja dialoogis kodanikega. Eesti liitus partnerlusega 2012. aastal. Partnerlusega on ühinenud 76 riiki.

Eesti eesmärgiks partnerluses osaledes on suunata valitsuse ja kogu ühiskonna teravdatud tähelepanu riigijuhtimise kvaliteedile, õppida teiste riikide kogemusest ning jagada Eesti kogemusi teiste partnerluses osalevate riikidega. Partnerluse koordineerija on Riigikantselei, rahvusvahelisel areenil esindab Eestit Välisministeerium.

Partnerluse põhimõtete elluviimiseks koostatakse kaheaastased tegevuskavad. 2018–2020 tegevuskava on Eestile järjekorras neljas ning selle on koostanud AVP koordineeriv kogu – eri osaliste koostööfoorum, mida juhib riigisekretär ja mille töös osalevad valitsusväliste partnerite, Riigikogu, kohaliku omavalitsuse üksuste ja ministeeriumide esindajad. Eelnõu esitati kooskõlastamiseks kõikidele ministeeriumidele ja avalikule konsultatsioonile osalusveebis osale.ee.

Seletuskirja on koostanud Riigikantselei strateegiabüroo nõunik Merilin Truuväart (693 5222; merilin.truuvaart@riigikantselei.ee).

2. Eesti tegevuskava koostamise ja konsulteerimise protsess

Tegevuskava koostamist vedas AVP koordineeriv kogu, langetades sisulised otsused nii prioriteetide, lubaduste kui ka tegevuste kohta, mida tegevuskavasse võtta.

Tegevuskava koostamise ettevalmistusi alustati 2018. aasta veebruaris, mil Riigikantselei ning AVP ümarlaua esindajad valmistasid ette protsessi ajakava. Märtsis 2018 leppis koordineeriv kogu kokku tegevuskava koostamise põhimõtetes ja ajakavas. Tegevuskava koostamisel otsustati lähtuda fokuseerituse ja partnerluse põhimõttest (iga osaleja võtab endale tegevuskavas kohustusi). Riigikantselei veebilehel avaldati tegevuskava koostamise protsess.

Järgnes avalik ideekorje – kuu aja vältel oli kõigil osalistel võimalik veebis¹ või e-kirja teel esitada oma ettepanekud uuteks tegevusteks. Kokku tehti tegevuskavasse 9 ettepanekut:

- 1) KOVides avatud valitsemise tegevuskava väljatöötamine ja tegevuste juurutamine (esitajad Rahandusministeerium ja vabaühenduste ümarlaud);

¹ <https://app.citizenos.com/et/topics/cbe29001-967d-4bc7-9e59-0d6ad094d13e>

- 2) kohalike avalike teenuste tasemete analüüs ning selle tulemuste esitamine (esitaja Rahandusministeerium);
- 3) korrupsiooni ennetamise ja sisekontrollisüsteemi kujundamise juhendamine kohaliku omavalitsuse üksustes (esitaja Rahandusministeerium);
- 4) läbipaistvat ja kaasavat poliitikakujundamist toetava eelnõude infosüsteemi kujundamine (esitajad Riigikantselei ja vabaihenduste ümarlaud);
- 5) kaasava, teadmispõhise ja kodanikukeskse poliitikakujundamise oskuste arendamine (esitaja Riigikantselei);
- 6) vabaihenduste rahastamise kestlikumaks ja läbipaistvamaks muutmine (esitaja vabaihenduste ümarlaud);
- 7) avalikele (e)teenustele kvaliteedinõuete kehtestamine (esitaja vabaihenduste ümarlaud);
- 8) osalusdemokraatia mõtestamine koolihariduses (esitaja vabaihenduste ümarlaud);
- 9) parlamendi avatuse suurendamine (esitaja vabaihenduste ümarlaud).

Vabaihendustelt laekus kuus tegevuse ettepanekut ning neli korralduslikku ettepanekut. Riigiasutustelt laekus viis ettepanekut, millest kaks kattus vabaihenduste esitatud ettepanekutega. Ideekorjest laekunud ettepanekud on koondatud <https://goo.gl/2GFLBY>.

Ideede täpsustamiseks toimusid arutelud vabaihenduste ja võimalike elluviijatega:

- **19. aprill – Kohaliku tasandi ettepanekute ja teenuste kvaliteedinõuete ettepaneku arutelu**
Osalesid: Merilin Truuväart (Riigikantselei), Kaie Kungas (Rahandusministeerium), Kersten Kattai (Rahandusministeerium), Andrus Jõgi (Rahandusministeerium), Alar Teras (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium), Teele Pehk (Koostöökogu), Maarja-Leena Saar (Rahvaalgatus), Ott Kasuri (Eesti Linnade ja Valdade Liit), Skype'i teel Kristina Reinsalu (E-riigi Akadeemia).
- **21. aprill – Keskkvalitsusele suunatud ettepanekute arutelu**
Osalesid: Merilin Truuväart (RK), Nele Nõu (RAM), Teele Pehk (Koostöökogu), Maarja-Leena Saar (Rahvaalgatus), Rauno Vinni (Praxis), Külvi Noor (JUM), Alari Rammo (EMSL), Ursula Kaasik (SIM).
- **15. mai – Riigikogule suunatud ettepaneku arutelu**
Osalesid: Eiki Nestor (Riigikogu), Kalle Laanet (Riigikogu), Enn Eesmaa (Riigikogu), Siret Neeve (Riigikogu), Lii Hänni (E-riigi Akadeemia), Alari Rammo (EMSL), Teele Pehk (Koostöökogu) jt.

2. mail anti ülevaade laekunud ettepanekutest ka **säästva arengu komisjonile**, sellele järgnes arutelu.

8. mail arutas koordineeriv kogu, millised ettepanekutest tegevuskavasse kavandada. Lepiti kokku, et kahte ettepanekut osalised veel arutavad ning selgitavad 16. maiks välja, kas AVP raamistik oleks sobivaim viis nende eesmärkide saavutamiseks ja milliseid tegevusi on osalised valmis tegevuskava raames ellu viima.

29. maist 15. juunini toimunud avaliku konsultatsiooni ning 19. juuni koordineeriva kogu kohtumise tulemusena tegevuskava täiendati. Hiljemalt augustis tuleb AVP tegevuskava esitada rahvusvahelisele sekretariaadile.

Eesti osaleb erinevate rahvusvaheliste avatud valitsemise võrgustike töös. 7.- 8. mail toimus Põhjamaadega arutelu Berliinis ning juulis arutati parimaid praktikaid, sh Eesti uusi planeeritavaid tegevusi AVP tippkohtumisel Tbilisis. Tegevuskava koostamise käigus konsulteeriti ka AVP rahvusvahelise tugiüksusega.

Tegevuskava koostamisel kaaluti ka sõltumatu hindaja (IRM ehk *independent reporting mechanism*) soovitusi. Kokkuvõtte IRM võtmesoovitustest on toodud allolevas tabelis:

IRM võtmesoovitused²	Nende järgimine tegevuskava koostamisel
Luu koordineerivas kogus ja AVP kodanikuühiskonna ümarlauas motivatsioon ja tööriistad tugevamaks igapäevaseks juhtimiseks ning kaaluda koordineeriva kogu staatuse muutmist.	Koordineerivas kogus lepiti kokku, et koordineeriv kogu kohtub vähemalt korra aastas tegevuskava seireks ning et ühine elluviimine toimub konkreetsete tegevuskava tegevuste raames (nt vabauhendused on kaasatud EISI arendusse, Vabauhenduste Liit võiks jätkata osalemist kaasamiskoordinaatorite võrgustikus jne). Samuti avaldatakse regulaarseid ja võimaluse korral visualiseeritud tegevuskava seireülevaated Riigikantselei veebis. Ettepanekut viia koordineeriv kogu riigihalduse ministri juhtimise alla arutati 19. juuni koordineerivas kogus. Enne järgmisel aastal toimuvaid Riigikogu valimisi ja sellega seoses uue valitsuse moodustamist ei ole otstarbekas seda käsitleda, sest ei ole teada, kas uue valitsuse koosseisu kuulub jätkuvalt ka riigihalduse ministri ametikoht.
Kaasata selliseid riigireformiga seostatud tegevusi, millel on oma eelarved, kuid mis annavad juba kavandatud tegevustele selge lisaväärtuse. Leida parem tasakaal olemasolevate kavade ja uute algatuste vahel.	AVP tegevuskava ja riigireformi tegevuskava on ka seni teineteist vastastikku täiendanud. Nii on nt eelmises AVP tegevuskavas kirjeldatud Maksu- ja Tolliameti ja nullbürokratia tegevused saanud ka osaks riigireformi tegevuskavast. 2018. aasta alguses uuendatud riigireformi tegevuskava kajastab ühe tegevusena ka uue AVP tegevuskava koostamist. Käesolev AVP tegevuskava on alguse pannud nii uutele algatustele (nt läbipaistvat ja kaasavat poliitikakujundamist toetav infotehnoloogia) kui ka andnud juba plaanis olnud või alustatud tegevustele lisaväärtust (nt kaasava, teadmispõhise ja kodanikukeskse poliitikakujundamise protsessi kujundamine ja oskuste arendamine).
Teha iga tegevuse rakendamise jälgimise eest vastutavaks konkreetne	Koordineeriv kogu leppis protsessi alguses kokku partnerluse põhimõttes, st et iga osapool võtab endale

² https://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/Estonia_Mid-Term_Report_2016-2018_EST.pdf

vabaihendus, kellel oleks ülesande täitmiseks ka piisavalt inim- ja rahalist ressursi.	tegevuskavas kohustusi. Iga tegevuse juures on toodud välja kaasvastutavad valitsusvälised organisatsioonid.
Kaasata tegevused, mis on hästi määratletud, ambitsioonikad ja teostatavad kaheaastase perioodi jooksul ning millel on avalikkusele suunatud osa.	Tegevuskava on eelmisega võrreldes veelgi fokuseeritum ja ambitsioonikam. Arvestati suurema osa tegevuskavasse esitatud ideedega. Tegevuskava koostamisel järgiti, et kirja saaks tegevuste kaugem eesmärk ning see osa, mis on võimalik lahendada kahe aasta jooksul.
Lisada tegevuskavasse sidusrühmade prioriteetsed valdkonnad, nagu korruptsioonivastane võitlus, kohalikud otsusetegemise struktuurid ja noortepoliitika.	Arvestati suurema osa sidusrühma ettepanekutega - kuuest sidusrühmade esitatud ettepanekust tegevuste kohta võeti tegevuskavasse viis. Kaasamise ja läbipaistvuse suurendamine kohalikus omavalitsuses ning osalusdemokraatia hoiakute ja oskuste arendamine üldhariduses on kaks kolmest tegevuskava lubadusest. Korruptsioonivastase võitluse valdkonda sidusrühmad tegevuskavasse ei esitanud, sest korruptsioonivastast võitlust juhitakse eraldi korruptsioonivastase strateegia kaudu.

2. Tegevuskava sisu ja struktuur

AVP 2018–2020 tegevuskava jätkab kaasava ja läbipaistva poliitikakujundamise suunaga, mis on olnud üheks Eesti prioriteediks kõikides tegevuskavades.

Tegevuskava eesmärkideks on suurendada kaasamist ja läbipaistvust poliitikakujundamisel nii riigi kui ka kohalikul tasandil. Selleks valmistatakse ette kaasavat poliitikakujundamist toetava uue eelnõude infosüsteemi lähteülesanne ning toetatakse kaasamise varasemaks ja sisulisemaks muutmist koolituste ja nõustamisega. Kohalikul tasandil toetatakse avatud valitsemise tegevuskavade väljatöötamist ja rakendamist ning avalike teenuste tasemete võrdleva kasutajasõbraliku avaliku vaate loomist. Varasemast jätkatakse Riigikogu avatuse suurendamisega, samuti arendatakse osalusdemokraatiat edasi koolihariduses.

Tegevuskaval on üks prioriteetne eesmärk, mille raames antakse kolm lubadust ja kavandatakse kuus tegevust.

Prioriteet: Avatud ja kaasav poliitikakujundamine

1. lubadus:

Kaasamise ja läbipaistvuse suurendamine poliitikakujundamisel

2. lubadus:

Kaasamise ja läbipaistvuse suurendamine kohalikus omavalitsuses

3. lubadus:

Osalusdemokraatia hoiakute ja oskuste arendamine üldhariduses

Tegevused:

1.1. Läbipaistvat ja kaasavat poliitikakujundamist toetav infotehnoloogia
1.2. Kaasava, teadmistepõhise ja kodanikukeskse poliitikakujundamise protsessi kujundamine ja oskuste arendamine
1.3. Riigikogu tegevuse avatuse ja läbipaistvuse suurendamine

2.1. Avatud valitsemise tegevuskava väljatöötamine ja tegevuste juurutamine kohalikus omavalitsuses
2.2. Kohalike avalike teenuste tasemete analüüsi tulemuste lihtne ja kasutajasõbralik esitamine

3.1. Osalusdemokraatia hoiakute ja oskuste arendamine üldhariduses

3. Tegevuskava rakendamine

Tegevuskava viiakse ellu riigi ja valitsusväliste organisatsioonide partnerluse kaudu. Tegevuskava elluviimist koordineerib AVP koordineeriv kogu, mille ülesanne on ka avatud partnerlusega seotud otsuste langetamine (nt tegevuskava tegevuste kohta) ning Eesti AVPs osalemise eesmärkide ja tegevuste laialdane kajastamine.

Vastavalt koordineeriva kogu 13.2.2018 otsusele antakse Riigikantselei veebis regulaarseid ja võimaluse korral visualiseeritud ülevaateid tegevuskava elluviimisest. Jooksev seiretegevus toimub tegevuste endi raames vastavalt nende ajakavadele. Vähemalt korra aastas tuleb koordineeriv kogu tegevuskava edenemise ülevaatamiseks ka kokku.

Tegevuskava lõppedes koostatakse tegevuskava täitmise aruanne. Tegevuskava rakendusperioodi jooksul koostab sõltumatu hindaja (IRM ehk *independent reporting*

mechanism) tegevuskava täitmise kohta hindamisraporti. Vahearuanne ei koostata, seda asendavad regulaarsed ülevaated veebis.

AVP rakendamisel järgitakse läbivalt põhimõtet, et puuetega inimestel oleks tegevustele juurdepääs.

AVP tegevuskava kommunikatsioonis keskendutakse tegevuskava täitmise seisust senisest regulaarema ülevaate andmisele: Riigikantselei veebi luuakse ajakohane ja võimaluse korral visualiseeritud ülevaade tegevuskava elluviimise seisust. Samuti jälgib Riigikantselei, et tegevuste elluviijad viitavad projekti käigus ja sellest teavitamisel järjepidevalt AVP tegevuskavale.

Lisa 1: AVP tegevuskava 2018-2020 ettepanekud ja nende vastused

Esitaja	Tegevuskava osa	Kommentaar	Vastus
E-riigi Akadeemia	2. Senised tegevused	Korrigeerida Joonist 1 „AVP tegevuskavade prioriteetid ja lubadused“ nii, et sealt oleks selgemalt näha erinevate tegevuskavade kattuvad prioriteetidid.	Arvestatud. Joonist on kommentaarile vastavalt täiendatud.
	3. Tegevuskava koostamise protsess	Tabelis 1 esitatud tegevuse „AVP nädal“ juures esitada konkreetne info toimunud ürituste kohta.	Osaliselt arvestatud. AVP nädalal korraldas Eesti ametlikult kaks avatud valitsemisega seotud üritust. Eesti Koostöö Kogu korraldas töötoa riiklike strateegiate ja tegevuskavade visualiseerimiseks ning Riigikantselei kutsus kokku AVP koordineeriva kogu, et saata AVP tegevuskava 2018-2020 avalikule konsultatsioonile. Kuna esimene korraldatud üritustest ei ole otseselt seotud AVP tegevuskava koostamisega ning teine tegevus on juba viidatud tabelis olemas, siis viisime AVP nädala ja koordineeriva kogu kohtumise tabelis ühele reale. Info AVP nädala kohta on leitav ka: https://www.opengovweek.org/events/Estonia/
	4. Edasine tegevuskava	Neljandas tegevuskava lubadusi kirjeldavas osas (lk 6) täpsustada tegevuse loetelu numeratsiooni ja sisu.	Arvestatud. Korrigeeriti numeratsiooni ning täiendati prioriteedi selgitust.
	Tegevus 1.1.	Lubadust 1.1 kirjeldavas tabelis lisada lahtrisse „Lisainfo“ järgmine tekst: „Uue infosüsteemi arendamise	Osaliselt arvestatud.

		ajal jätkatakse tegevusi EISi ja osale.ee kasutuse suurendamiseks.“	Lisatud sõnastus „Uue infosüsteemi arendamise ajal jätkatakse EISi kui peamise osaluskanali kasutuse suurendamist“. Tegevus 1.2 (koolitused, koordinaatorite tegevus ning juhtide arendamine) toetab samuti osaluskanalite kasutamise suurendamist.
	Tegevus 1.2.	Lubadust 1.2 kirjeldavas tabelis konkretiseerida tegevuste kirjeldust, sest praegu on kirjas ainult tegevuse eesmärk, mitte tegevus ise mõõdetaval kujul. Tulemuslikkuse indikaatoriks võiks olla koolitustel saadud teadmiste kasutamise praktika (koolitustel osalenud valitsusasutuste avalike konsultatsioonide arv, vabühenduste esitatud ettepanekud arutelul olevatele eelnõudele jms.), mitte üksnes koolitustel osalenud inimeste arv.	Osaliselt arvestatud. Täiendatud on lahtrit „Kuidas aitab tegevus kirjeldatud probleemi lahendada“. Mõõdikuid lisatud ei ole. Plaanime koolituste tulemuslikkust ja koolitustelt saadud teadmiste kasutamist hilisemas töös ka seirata, kuid enamasti uuritakse teadmiste kasutamist 6-12-kuulise viitega, mis jääb tegevuskava aruandlusperioodist välja. Samuti on küsitav, kuidas tõlgendada nt vabühenduste esitatud ettepanekute arvu. Ettepanekute arv ei sõltu niivõrd kaasamise kvaliteedist kui eelnõu valdkonnast ja erinevatest huvidest.
	Tegevus 2.1.	Lubadust 2.1 kirjeldavas tabelis muuta lahtrit „Lisainfo“, jättes välja projektide arvu, mis selgub taotluste arvu ja mahu alusel.	Arvestatud.
	Tegevus 2.2.	Lubaduse 2.2 kirjeldavas tabelis muuta lahtrit „Tegevus“, lisades selles oleva teksti lõppu lause: „Kasutajad saavad anda tagasisidet konkreetse kohaliku omavalitsuse teenuse taseme kohta.“	Osaliselt arvestatud. Lisatud lause „Kasutajatele luuakse rakenduses tagasiside andmise võimalus“. Millele ja kuidas tagasisidet saab anda ning kuidas seda rakenduses kajastada, selgub arenduse käigus. Teenuse tasemetele tagasiside andmine tuleb metoodiliselt läbi

			mõelda. Kas nt viie inimese tagasiside teenuse tasemele on esinduslik ning kuidas tagada võrreldavus KOVide vahel?
5. Tegevuskava elluviimine	Täpsustada 5. osas käsitletud koordineeriva kogu juriidilist staatust vastavalt IRMi raportis esitatud ettepanekule muuta koordineeriv kogu riigisekretäri nõustavast töörühmast Vabariigi Valitsust nõustavaks organiks, mille esimees on riigihalduse minister ja aseesimees kodanikuühiskonna organisatsioonide poolt valitud esindaja.		Mitte arvestatud. Ettepanekut arutati koordineerivas kogus. Enne uusi valimisi seda küsimust ei lahendata. Praegu ei ole kindel, et riigihalduse ministri ametikoht järgmises valitsuses alles jääb. Saame aruteludega kevadel jätkata.
5. Tegevuskava elluviimine	Täiendada 5. osa 1. lõiku järgmise lausega: „Avalikkuse teavitamiseks AVP eesmärkidest ja tegevustest valmistatakse ette vastav kommunikatsiooni kava.“		Arvestatud. Täiendasime seletuskirja. AVP tegevuskava kommunikatsioonis keskendutakse tegevuskava täitmise seisust senisest regulaarema ülevaate andmisele: Riigikantselei veebi luuakse ajakohane ja võimalusel korral visualiseeritud ülevaade tegevuskava elluviimise seisust. Samuti jälgib Riigikantselei, et tegevuste elluviijad viitavad projekti käigus ja sellest teavitamisel järjepidevalt AVP tegevuskavale.
5. Tegevuskava elluviimine	Asendada 5. osa 2. lõigu 2. lause järgmise tekstiga: „Koordineeriv kogu arutab regulaarselt (vähemalt 1 kord kvartalis) tegevuskava elluviimise olukorda ja mõju avatud valitsemise põhimõtete rakendamisele.“		Osaliselt arvestatud. Koordineerivas kogus lepiti kokku, et koordineeriv kogu kohtub vähemalt korra aastas tegevuskava seireks ning et elluviimine toimub konkreetsete tegevuskavade tegevuste raames (nt vabauhendused on kaasatud EISi arendusse, Vabauhenduste Liit võiks jätkata osalemist kaasamiskoordinaatorite võrgustikus jne).

	5. Tegevuskava elluviimine	Lisada 5. osa 3. lõigu 2. lause järele järgmine tekst: „ Koordineeriv kogu arutab hindamisraportit ja esitab Vabariigi Valitsusele arvamuse AVP tegevuskava elluviimise seisukorra kohta.	Osaliselt arvestatud. Tegevuskava teksti konkreetset lauset ei lisatud, kuid koordineerivas kogus lepiti kokku, et koordineeriv kogu kohtub vähemalt korra aastas tegevuskava seireks.
	5. Tegevuskava elluviimine	Lisaks ettepanekutele palume selgitada, milliseid ülesandeid täidavad valitsusvälised organisatsioonid, kes on osalised lubaduste täitmisel. Kas selleks on kavandatud sõlmida eraldi kokkulepe?	Antud tegevuskavas ei ole ühtegi tegevust, kus vabaühendus oleks võtnud juhtrolli. Vabaühendused on kaasatud tegevuse korraldamisse vastavalt konkreetse tegevusele ja selle ajakavale. Tegevuskava ongi meie ühiseks kokkuleppeks. Täiendava kokkuleppe sõlmimise vajadus ja võimalus on tegevuse elluviija kätes.
Eesti Puuetega Inimeste Koda	Üldine	Tuginedes ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile, teeme ettepaneku lisada tegevuskavva, et AVP rakendamisel järgitakse läbivalt põhimõtet, et puuetega inimestele oleks tagatud tegevustele juurdepääs. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artikkel 4 Üldkohustused ütleb, et konventsiooni täitmiseks vajalike õigusaktide ja poliitikate väljatöötamisel ja rakendamisel, samuti muudes puuetega inimestega seotud otsustusprotsessides kohustuvad osalisriigid pidama puuetega inimestega tihedaid konsultatsioone ning kaasama puuetega inimesi, sealhulgas ka puuetega lapsi, aktiivselt nendesse protsessidesse asjaomaste esindusorganisatsioonide kaudu. Konventsiooni artikkel 9 Juurdepääsetavus sätestab, et puuetega inimestele iseseisva elu võimaluse andmiseks ja täielikuks osalemiseks kõigis eluvaldkondades, võtavad osalisriigid asjakohaseid meetmeid, et tagada puuetega inimestele teistega võrdsel alustel juurdepääs füüsilisele	Osaliselt arvestatud. Tegevuskava elluviimise juurde on lisatud lause „AVP rakendamisel järgitakse läbivalt põhimõtet, et puuetega inimestele oleks tagatud tegevustele juurdepääs“. Tagame füüsilise juurdepääsu koordineeriva kogu kohtumistele ja koolitustele. EISI arendamisel arvestame ka nägemispuudega isikutega. Välja toodud mõisted on üsna levinud, mistõttu ei tahaks tegevuskava teksti defineerimisega koormata.

		<p>keskkonnale, transpordile, teabele ja suhtlusele, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatele ja -süsteemidele, ning muudele avalikele ehitistele ja teenustele nii linna- kui ka maapiirkondades.</p> <p>See tähendab, et näiteks AVP arutelud, ümarlauad ja koolitused peaks alati toimuma puuetega inimestele juurdepääsetavates ruumides ja et näiteks kasutajate tagasiside EISi arendamise eesmärgil peaks olema kogutud nägemispuudega inimestele juurdepääsetaval moel.</p> <p>Märkasime ka, et eelnõus kasutatakse mitmeid kaasamist iseloomustavaid mõisteid, mille tähendust võiks ühese tõlgendamise huvides dokumendis kirjeldada ja selgitada, näiteks mõisted „kaasamise kasutajasõbralikkus“, „kaasamise kodanikukesksus“, „valitsusväliste partnerite võimekuse toetamine“, „ühiskondlikult aktiivsete elanike võimestamine“, või siis viidata allikale, kus antud mõisted defineeritud on.</p>	
Haridus- ja Teadus- ministeerium	Tegevus 3.1.	Esitas tegevuse 3.1 uues sõnastuses.	Arvestatud. Tegevus on uues sõnastuses tegevuskavasse integreeritud. Lisaks on tehtud koordineerivas kogus kokku lepitud muudatused.
Maaelu- ministeerium	Üldine	Maaeluministeerium kooskõlastab „Eesti tegevuskava avatud valitsemise partnerluses osalemisel 2018–2020” eelnõu ja märgime ühtlasi, et aitame kaasa avatud ja kaasava poliitikakujunduse lubaduse täitmisele. Näiteks uue „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava 2020-2030“ eelnõu koostamisse on kaasatud ligi 500 asjatundjat ligi 100st põllumajanduse, kalanduse, toidutööstuse, maaelu arengu, keskkonnakaitse ning haridus- ja teadusvaldkonna organisatsioonist —	Teadmiseks võetud

		otsustusprotsess on dokumenteeritud ja avatud uutele tulijatele.	
Rahandus- ministeerium	Tegevus 2.1.	Esitas tegevuse 2.1 täpsustatud sõnastuses.	Osaliselt arvestatud. Enamiku sõnastuslike ettepanekutega arvestati.
	Üldine	Tegevuskavas ega selle seletuskirjas ei ole selgesõnaliselt öeldud, kas tegevuste elluviimisega kaasnevad ka kulud ja kui kaasnevad, siis kust need kulud kaetakse ja kas vahendid on eelarves olemas. Palume teil täiendada kas tegevuskava seletuskirja või tegevuskava ennast, märkides iga tegevuse juurde lisainfo lahtrisse eelarvet puudutava info.	Osaliselt arvestatud. Tegevuste elluviimisega kaasnevad kulud, mille katteallikad on erinevad (sh struktuuritoetuste meetmed, konkreetsete asutuste eelarve).
Keskkonna- ministeerium	Tegevus 1.1.	Avatud valitsemise partnerluse tegevuskava eelnõu kohaselt plaanitakse koostada uue eelnõude infosüsteemi lähteülesanne tähtajaga juuni 2019. Rõhutame, et riigiasutused kui infosüsteemi ühed peamised kasutajad tuleks arendusvajaduste kirjeldamisse kaasata võimalikult varajases faasis. Täpsustamist vajaks, kas ja kuidas plaanitakse riigiasutusi kaasata ka infosüsteemi arendusprotsessi ja testimisse. Lisaks leiame, et uus infosüsteem võiks lisaks Eelnõude Infosüsteemi (EIS) funktsionaalsusele katta ka praeguse osale.ee veebilehe funktsionaalsuse, et kodanikule oleks tagatud ühtne kontaktpunkt riigiga suhtlemisel.	Arvestatud. Suhtlus riigiasutustega on juba alanud ning kavas on riigiasutusi terve protsessi vältel kaasata. Ministeeriumid on partneritena märgitud ka tegevuses osalevate asutustena. Osale.ee funktsionaalsus on kavas integreerida uude infosüsteemi. Tegevuse kirjeldust on vastavalt ka täpsustatud.
	Tegevus 1.1.	Tegevuse 1.1. „Läbipaistvat ja kaasavat poliitikakujundamist toetav infotehnoloogia“ lõpptähtajaks on märgitud juuni 2020. Samas on selle tegevuse ainsa alamtegevuse lõpptähtajaks juuni 2019, mil valmib uue eelnõude infosüsteemi lähteülesanne. Täpsustamist vajaks, mida plaanitakse teha pärast lähteülesande valmimist. Sellega seoses teeme ettepaneku	Arvestatud. Ühtlustasime kuupäevad. Lähteülesanne ja prototüüp valmivad hiljemalt juunis 2020.

		täiendada tegevust 1.1 etappidega, mis loogiliselt järgneks lähteülesande koostamisele ehk arendamise, testimise ja rakendamise etappidega.	
	5. Tegevuskava elluviimine	Kehtiva avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2016–2018 kohaselt koostatakse igal aastal tegevuskava täitmise raport ja rakendusperioodi jooksul koostatakse tegevuskava täitmise kohta ka sõltumatu hinnang. Tegevuskava 2018–2020 eelnõu peatükk 2 kirjeldab ülevaatlikult seniseid tegevusi avatud valitsemise partnerluses. Palume selgitada, kas antud peatükki käsitletaksegi 2016–2018 tegevuskava täitmise raporti ehk lõpparuandena või on kavas koostada eraldi põhjalikum tegevuskava täitmise aruanne enne uue, 2018–2020 tegevuskava kinnitamist.	Tegevuskava 2016-2018 täitmise lõpparuanne valmib vastavalt AVP rahvusvahelise tugiüksuse suunistele hiljemalt novembris. Enne uue tegevuskava kinnitamist see ei valmi. Jooksev ülevaade 2016- 2028 tegevuskava rakendamisest on kättesaadav riigikantselei veebis: https://riigikantselei.ee/et/valitsuse-toetamine/avatud-valitsemise-partnerlus/tegevuskava-2016-2018
Justiits- ministeerium	Üldine	Toetame Eesti osalemist rahvusvahelises avatud valitsemise partnerluses ning tunnustame Eesti võetud eesmärgi partnerluses osalemisega suunata valitsuse ja kogu ühiskonna teravdatud tähelepanu riigijuhtimise kvaliteedile, õppida teiste riikide kogemusest ning jagada Eesti kogemusi teiste partnerluses osalevate riikidega. Samas juhime tähelepanu, et varasemad tegevuskavad on saanud tagasisidet, mis on osutanud tähelepanu Eesti vähenenud ambitsioonikusele ja isegi viisile, kuidas tegevuskava ellu viiakse. Siinkohal tsiteerime 2016-2017 tegevuskava sõltumatut vaheraportit: „Eesti kolmanda tegevusplaani lubadused tulenesid valitsuse juba olemasolevatest algatustest, sealhulgas kodanikukesksed avalikud teenused ning avatud ja kaasav poliitikakujundamine. Vabaühendused väljendasid muret,	Arvestatud AVP 2016-2018 tegevuskava sisaldas uusi tegevusi (nt avatud valitsemise põhimõtete rakendamine kohalikul tasandil haldusreformi tulemusena ja keskvalitsuse tasandil kaasamisveebide info ühtlustamine ning EIS algatusetapi praktika juurutamine), mida ilma tegevuskavata ilmselt ei oleks ellu viidud. Samuti said juba plaanis olnud tegevused tänu tegevuskavale kaasavamalt ellu viidud. 2014-2016. tegevuskava koostamisel tõsteti Eesti esile kui partnereid kõige paremini kaasav avatud valitsemise partnerluses osalev riik ³ . 2016-2018. aasta tegevuskava

³ <https://riigikantselei.ee/et/uudised/eesti-kaasanud-vabauhendusi-avatud-valitsemise-partnerlusse-koige-paremini>

	<p>et teostamise faasis puudus piisav koostöö. Tulevikus peaks tegevusplaani kavandamise ja rakendamise paremini kaasama kodanikuühiskonda ning eraldama rohkem ressursse ambitsioonikamate lubaduste elluviimiseks." 2018. aasta aprillis avaldatud ametlikku vaheraportit (autor Kristiina Tõnnisson) ja selle peamisi soovitusi ja nendega arvestamist pole käesoleva tegevuskava taustainfos isegi mitte mainitud</p> <p>Lisaks seniste Eesti tegevuste analüüsile tuleks uute tegevuste planeerimisel arvesse võtta teiste partnerluses osalevate riikide parimaid praktikaid ning seda infot kajastada tegevuskavas või selle seletuskirjas.</p>	<p>koostamisel jätkati samasuguse protsessi ning partnerlusega tegevuskava koostamisel. Suhtleme aktiivselt AVP tugiüksusega ning osaleme Põhjamaade ning rahvusvahelise avatud valitsemise võrgustike töös. Seni on Eesti oma tegevustega olnud pigem eeskujuks teistele riikidele.</p> <p>Lisasime kokkuvõtte IRMi soovitustega arvestamisest ning rahvusvahelisest koostööst tegevuskava koostamisel seletuskirja.</p>
1. Sissejuhatus	<p>Tegevuskava sissejuhatuses on kajastatud avatud valitsemise põhimõtete rakendamist toetavad teised arengudokumendid. Palume nendele lisada Riigikogu otsusega heakskiidetud „Õiguspoliitika arengusuunad aastani 2018“, mis näevad ette õigusloome kvaliteedi standardi, sh kaasamise ja õigusaktide mõjude analüüsi miinimumnõuded. 2018. aasta lõpuni kehtivate arengusuundade jätkudokumendi koostamine on töös.</p>	Arvestatud.
Tegevus 1.1.	<p>Läbipaistvat ja kaasavat poliitikakujundamist toetav infotehnoloogia. Lisaks EISi uuendamisele on Justiitsministeerium alustanud õiguslooja töövahendi loomiseks vajalikku eelanalüüsi ja prototüüpimise protsessiga. Tegemist on töövahendiga eelkõige eelnõu koostajale. Projekti põhirõhk on õigustloovatel aktidel (seadused, valitsuse ja ministri määrused) ning nendega seotud tegevustel (koostamine, redigeerimine, ettepanekute ja arvamuste vormistamine ning esitamine), kuid hõlmatud on ka muud dokumendid, näiteks strateegiad, arengukavad ja ELi dokumendid. Prototüüp</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Märkusega nõus ning loodame uue infosüsteemi väljatöötamisel heale koostööle. Kajastasime info tegevuskavas tegevuse 1.1 lisainfo lahtris.</p>

		ei dubleeri ega asenda olemasolevaid infosüsteeme, vaid võimaldaks lihtsamini luua dokumente, mida hoitakse ja kuvatakse teistes infosüsteemides (EIS jne). Oluline, et loodavad uued arendused ühilduvad sujuvalt. Tegevuskava seletuskiri on sobiv selle info kajastamiseks.	
	Tegevus 1.2.	Tegevuse 1.2 pealkirjas on muu hulgas välja toodud teadmispõhise poliitikakujundamise protsessi kujundamine, mis eeldaks laiemat meetmete arsenali, kui praegu tegevuse kirjelduses kajastatud. Siinkohal peame silmas mõjude hindamisega seonduvat, mida planeeritavatel koolitustel käsitletakse.	Arvestatud. Koolitustel käsitletakse olulise osana ka mõjude hindamise oskuseid. Täiendasime tegevuse kirjeldust vastavate märksõnadega.
	Tegevus 1.2.	Tegevuskava 1.2 tegevus: kaasava, teadmispõhise ja kodanikukeskse poliitikakujundamise protsessi kujundamise ja oskuste arendamise juures on välja toodud, et 2007. aasta sügisel, üle 10 aasta tagasi, loodi kaasamiskoordinaatorite võrgustik. Leiame, et on aeg üle vaadata ja kokku leppida, mis on kaasamiskoordinaatori roll ja ülesanded? Milles seisneb võrgustikutöö ehk mis on selle selged tulemused.	Arvestatud. Tegevuse kirjeldus seab eesmärgiks parandada kaasamiskoordinaatorite võrgustiku tööd ning tugevdada kaasamiskoordinaatorite rolli ministeeriumides ja arendada nende eestvedamisoskuseid.
	Tegevus 1.2.	Tegevuskava 1.2 tegevus: kaasava, teadmispõhise ja kodanikukeskse poliitikakujundamise protsessi kujundamise ja oskuste arendamise raames plaanitakse muuhulgas läbi viia kaasamise koolitusi. Kaasamise koolituste läbiviimise näeb ette ka korruptsioonivastase strateegia rakendusplaani punkt 2.1.1, sarnaselt AVP-ga on ka seal vastutajateks Riigikantselei ja Rahandusministeerium. Muuhulgas nähakse korruptsioonivastase strateegia rakendusplaanis ette, et koolitustel arendatakse eelkõige läbirääkimisoskuseid. Selline tegevuste dubleerimine ei ole vajalik, selline seisukoht on välja öeldud ka AVP tegevuskava	Teadmiseks võetud. Eraldi koolitusmoodulit läbirääkimisoskustele ei kavandata, küll aga on see osa kaasamise oskustest.

		<p>sissejuhatuses, mille kohaselt avatud valitsemise põhimõtete rakendamist toetavad ka teised arengu- või tegevuskavad, milles ettenähtud tegevusi AVP tegevuskava ei kajasta. Kuna AVP-s on koolituste sihtgrupp suurem ning eesmärk laiem, siis teeme ettepaneku käsitleda nende koolituste läbiviimist üksnes AVP tegevuskavas, lisades sinna ka läbirääkimisoskuste arendamise mooduli. Edaspidi korruptsioonivastase strateegia rakendusplaanis seda kaasamiskoolituste teemat enam ei kajastataks.</p>	
	Üldine	<p>Pöörame tähelepanu ühele küsimusele, mis võib tõusetada avatud valitsemise partnerluses osalemise järgmise perioodi Eesti tegevuskava koostamisel. ELi kodanikualgatuse määruse eelnõu, mis praegu on jõudnud kolmepoolsete läbirääkimiste faasi, peaks praeguse seisuga jõustuma 1. jaan 2020. a. Kui see ELi õigusakt on vastu võetud, siis selgub ka konkreetne määruse rakendamise tähtaeg. Läbirääkimiste käigus selgub ka määrusest tulenev liikmesriigi kontaktpunkti lõplik roll. Euroopa Parlament on praegu veel oma ettevalmistatavas raportis välja pakkunud, et liikmesriigi kontaktpunktina toimiks sama üksus, mis siseriikliku sarnase instrumendi puhul. Seega võib ühe võimalusena osutada vajalikuks anda AVP toetus SA Koostöö Kogule, kes haldab praegu sarnast Eesti instrumenti rahvaalgatus.ee.</p>	<p>Teadmiseks võetud. Teemal on Eestis mitu eestvedajat. Koostöökogu on rahvaalgatuse platvormiga üks neist. Riigikantselei haldab muuhulgas osale.ee platvormi ning eelnõude infosüsteemi, mis läbivad uue AVP tegevuskava raames ka uuenduskuuri. AVP tegevuskava rakendamiseks ei ole ette nähtud eraldi toetust. Riigikantseleis on AVP tegevuskava koordineerimiseks osajaga nõunik. Konkreetsete tegevuste elluviimise ressursid on erinevate struktuurifondide meetmete ja asutuste eelarvetes.</p>
Kaitse- ministeerium		<p>Kaitseministeerium kooskõlastab Eesti tegevuskava avatud valitsemise partnerluses osalemisel 2018-2020. Mis puudutab lubadust 1: Suurendada kaasamist ja läbipaistvust poliitikakujundamisel ning selle alapunkt 1.1 Läbipaistvat ja kaasavat poliitikakujundamist toetav infotehnoloogia, mille raames töötatakse välja uus</p>	<p>Arvestatud. Suhtlus riigiasutustega on juba alanud ning kavas on riigiasutusi terve protsessi vältel kaasata. Ministeeriumid on partneritena märgitud ka tegevuses osalevate asutustena.</p>

		infotehnoloogiasüsteem, siis kaitseministeerium soovib osaleda antud süsteemi lähteülesande koostamisel.	
Riigikogu kantselei	Tegevus 1.3.	Kuigi Riigikogu tegevuse isikutele lähemale toomine on hea mõte, ei saa nõustuda AVP 1.3. punktis „tegevuse kirjeldus“ märgituga, et AVP-s välja toodud küsimuste lahendamine saaks toimuda ainult Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse (edaspidi <i>RKKTS</i>) muutmise kaudu. Leiame, et tõstatatud küsimused ei ole otseselt seaduse, vaid Riigikogu sisemise töökorralduse reguleerida ning sõltuvad paljuski Riigikogu Kantseleile eraldatavatest riigieelarvelistest vahenditest.	Arvestatud. Tegevust 1.3. täiendati kommentaarile vastavalt.
	Tegevus 1.3.	Üheks kitsaskohaks on märgitud informatsiooni kiire kättesaadavus Riigikogu veebilehelt. Märgime, et Riigikogu veebilehel oleva info kättesaadavuse ning kasutajasõbralikkuse tõstmiseks on plaanis arendada veebilehte selliselt, et täiskogu istungitega seotud andmeid saab tulevikus töödelda masinloetaval kujul.	Arvestatud. Tegevust 1.3. täiendati kommentaarile vastavalt.
	Tegevus 1.3.	Küsimused, mis seonduvad AVP 1.3. punktis väljatoodud Riigikogu organitega seonduva teabe avalikustamisega, on mitmetahulised. Nimelt tagab Riigikogu juhatus Riigikogu haldamise ning korraldab Riigikogu tööd (<i>RKKTS</i> § 13 lg 1), Riigikogu juhatus kehtestab Riigikogu ja Riigikogu Kantselei dokumentide asutusesiseseks teabeks tunnistamise ja nende kasutamise korra (<i>RKKTS</i> § 13 lg 2 p 151). Riigikogu juhatus on kehtestanud 16.10.2014. a otsusega nr 165 Riigikogu ja Riigikogu Kantselei asutusesisese teabe kasutamise korra (edaspidi <i>kord</i>). Korras on reguleeritud Riigikogus ja Riigikogu Kantseleis loodud, samuti Riigikogule ja Riigikogu Kantseleile laekunud dokumendi asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamine ja sellega	Arvestatud. Tegevust 1.3. täiendati kommentaarile vastavalt.

		seotud juurdepääsupiirangute muutmine. Leiame, et Riigikogu juhatusel on piisavalt volitusi enesekorraldusesüsteemi kehtestamiseks avaliku teabe, aga ka juurdepääsupiirangute kehtestamisega mh isikuandmete kaitse üle, mistõttu vajadust RKKTS-i täiendamiseks ei ole.	
	Tegevus 1.3.	AVP tegevuskava toob esile komisjonide teabega seonduva märkides, et võrreldes varasema AVP-ga on toimunud edasimineku, kuid komisjonide istungite protokollid on komisjonide lõikes ebaühtlased. 2016. a võeti vastu Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seadus 1, millega Riigikogu muutis komisjonide istungite protokollid senisest informatiivsemaks. Muudatuse kohaselt avaldatakse protokollides kokkuvõtlikult teave komisjoni istungi käigu ja komisjoni istungil vastuvõetud otsuste ning seisukohtade kujunemise kohta. Seeläbi hakkas Riigikogu omal initsiatiivil avaldama teavet komisjonides toimuvate arutelude kohta, milline tegu on samuti vaadeldav parlamendi enesekorralduse teostamisena teabe avatuks muutmise küsimuses. Kui komisjonide töökorraldus ja protokollid on eriilmelised, siis see tuleneb sellest, et kõik komisjonid otsustavad ise oma päevakorra ning töökorralduse, arvestades RKKTS-st tulenevaid õigusi ja kohustusi. Samuti peavad komisjonid arvestama teabe avalikustamisel asjaoluga, et teabe avalikustamise piiriks on teiste seaduste alusel teabele seatavad juurdepääsupiirangud (näiteks isikuandmete kaitse nõuded, riigisaladus, salastatud välisteave). Komisjoni istungi protokollide avalikustamise kiiruse ühtlustamisega	Arvestatud. Tegevust 1.3. täiendati kommentaarile vastavalt.

		kantseleis tegeletakse ning need tehakse kättesaadavaks varasemast kiiremini.	
	Tegevus 1.3.	Eelnõude teavituste küsimusele vastates soovime viidata juba olemasolevatele võimalustele, mida pakub Riigi Teataja, mille veebilehel on võimalik otsida samuti eelnõusid ja registreeruda „Minu RT“ teenuse kasutajaks ning tellida enda e-postile teavitusi kõikide menetlusse lisatavate eelnõude kohta alates kooskõlastamisest kuni Riigi Teatajas avaldamiseni. Eelkäsitletud Riigi Teataja arendused võeti kasutusele projekti „Liidestatud õigusinfosüsteem (ÕIS)“ läbiviimisel. Minu RT-s sisalduv õigusaktide eelnõude otsing võimaldab otsida menetluses olevate eelnõude erinevaid menetlustappe ja nende kaudu juurde pääseda kõikidele menetlusandmetele ja koostatud dokumentidele. Kahtlemata on võimalik ka olemasolevaid süsteeme parendada, kuid selle muutmiseks või muudatuste tegemise lubaduste andmiseks tuleks enne läbi viia põhjalik tasuvus- ja mõjuanalüüs.	Arvestatud. Tegevust 1.3. täiendati kommentaarile vastavalt.
	Tegevus 1.3.	Kokkuvõtvalt märgime, et seaduse muutmise kaudu AVP programmis tõstatatud küsimusi lahendada ei saa ning Riigikogu ja Riigikogu Kantselei ühtlustab komisjonide protokollide esitamise kiirust ning arendab infosüsteeme selliselt, et Riigikogu täiskogu istungi andmed oleksid masinloetavad ja seda kõike võimalike rahaliste ressursside piires.	Arvestatud. Tegevust 1.3. täiendati kommentaarile vastavalt.